

מבט על, גיליון 370, 12 בספטמבר 2012

בחירות 2012 בארצות הברית: הקרב על הקונגרס מתעצם

עודד ערן ורחל בירמן

הסיכונים והסכויים בבחירות הקרובות לקונגרס גבוהים, ועל השליטה המפלגתית בשני הבתים – אחרי הבחירות – מרחף סימן שאלה. הדמוקרטים מחזיקים עתה ברוב זעום בסנאט עם 53 מושבים, כולל שני מושבים המוחזקים בידי סנטורים עצמאיים, שבדרך כלל נוטים לחבור אליהם, בעוד הרפובליקנים נהנים מפער של 25 מושבים בבית הנבחרים. הבחירות לנשיאות שיתקיימו ב-6 בנובמבר נתפסות כתלויות בעיקר במצב הכלכלה האמריקנית, בעוד מדיניות החוץ נתפסת כבעלת חשיבות משנית בלבד. במצב שבו אמון הצרכנים נמצא בשפל הגדול ביותר בכל הזמנים, וכאשר רוב האמריקנים מאמינים, כי הן הכלכלה והן מצבם הכספי האישי הולכים מדחי אל דחי, הסעיף הראשון בחשיבותו ברשימת ה"עשה" של האמריקנים, הממתינה לממשלה החדשה ב-20 בינואר 2013, נותר עדיין הענקת זריקת מרץ לכלכלה מדשדשת. תוצאות הבחירות לקונגרס ימלאו תפקיד מרכזי ביכולתם של הנשיא אובמה או של מיט רומני להיחלץ מהמצב הלא פשוט הזה. לאחר שלושה גלי בחירות רצופים – הניצחונות הסוחפים של הדמוקרטים בשנים 2006 ו-2008, וההשתלטות של הרפובליקנים על בית הנבחרים בשנת 2010 – שתי המפלגות מבינות, כי לא תוכלנה להסתמך באופן קבוע על גל לאומי שיסחף את מועמדיהן לכהונת הנשיא וגם לקונגרס. במחזורים קודמים אלה, קבוצת מועמדים הצליחה לנצח בעיקר בשל ההסתמכות על העוצמה של מותג המפלגה. השנה, בהעדר גל לאומי מכריע, הקרב על השליטה בסנאט קשה יותר לחיזוי. בעוד הדמוקרטים החלו במגננה, בניסיון לשמר 23 מושבים (לרבות אלו של שני העצמאיים) לעומת עשרת המושבים של המפלגה הרפובליקנית, חולשתם הבלתי צפויה של כמה מועמדים רפובליקנים וגמלאי מפתח השאירה את הרפובליקנים רחוקים מההשתלטות הקלה שניבאו להם התחזיות המוקדמות.

אף על פי שהרפובליקנים צפויים להגדיל את אחיזתם בסנאט, בהתחשב בעובדה שבקרב הדמוקרטים יש הרבה יותר מועמדים מכהנים העומדים בפני בחירה מחודשת, התשובה לשאלה אם הם יזכו בדי מושבים להשגת שליטה, מסתמנת כיום כקרובה יותר לסיכויים שווים. אם התחזיות הנוכחיות, המפורטות בטבלה 1, יתממשו, הסנאט החדש יכלול 51 רפובליקנים, 48 דמוקרטים ועצמאי אחד, מושל מיין לשעבר, אנגוס קינג. מאחר שקינג צפוי לחבור אל הדמוקרטים יותר מאשר אל הרפובליקנים, הסנאט החדש עשוי להציג חלוקה של 51 מול 49, כאשר הרפובליקנים משיבים לעצמם את השליטה בסנאט. מאידך, כמה פרשנים ניבאו שבסנאט החדש עשויה להסתמן חלוקה שווה. במקרה כזה, השליטה בסנאט תהיה תלויה במפלגה שתזכה בנשיאות, מאחר שקולו של סגן הנשיא הוא שובר השוויון.¹

על פי רוב מדיניות חוץ אינה ממוקמת במקום גבוה בסדר העדיפויות במרוצים לקונגרס, שבהם ענייני פנים הם התופסים את המקום המרכזי. השנה הנוכחית אינה חריגה במובן זה (על פי סקר של הניו-יורק טיימס ורשת CBS, שהתקיים בימים 3-11 במאי 2012, 4 אחוזים בלבד מהאמריקנים מחשיבים נושאים של מדיניות חוץ כבעלי משקל במסע הבחירות הנוכחי). בכמה התמודדויות מרכזיות לסנאט, הרפובליקנים הופכים את התמיכה בישראל לסוגיה מרכזית במאמץ להעביר קולות יהודיים מהדמוקרטים, במסעם להשגת שליטה בסנאט ולחזק את הרוב שלהם בבית הנבחרים.

במדינת וויסקונסין, המושל הרפובליקני לשעבר, טומי טומפסון, טען כי הנציגה הדמוקרטית, תמי בולדווין, חברת הקונגרס של מדיסון מאז 1999, הצטרפה ל-53 דמוקרטים אחרים מבית הנבחרים בחתימה

על איגרת בינואר 2010 לנשיא אובמה, אשר הפצירה בו להפעיל לחץ על ישראל, כדי שזו תשחרר, מסיבות הומניטאריות, את הסגר שהטילה על רצועת עזה. אף אם הדברים לא קשורים בהכרח, ביולי 2012, הצביעו הסקרים על שוויון בין שני המתמודדים. סקרים עדכניים יותר מעלים, כי טומפסון מוביל ב-6 אחוזים. במדינת ניו-מקסיקו הנוטה לעבר הדמוקרטים, ציינה הנציגה הרפובליקנית לשעבר, הת'ר וילסון, כי יריבה הדמוקרט, הנציג מרטין היינריך, הוא אחד מקומץ חברים בקונגרס שלא תמך בהחלטת הגינוי לדו"ח גולדסטון. רפובליקנים טוענים, כי קולו, לצד 21 מחוקקים אחרים שהצביעו אף הם כ"נוכחים" באותו יום, לרבות המועמד הדמוקרטי לסנאט מטעם מדינת הוואי, הנציג מאזי ק. הירונו – היו בבחינת הצבעה המתנגדת להחלטת הגינוי.² עם זאת, לאור ההובלה של היינריך בסקרים שנעשו לאחרונה, העומדת על כ-8 אחוז, יתרונו נראה יציב. המפלגה הרפובליקנית ציינה בנוסף, כי הן היינריך והן בולדווין זכו לתמיכה מטעם שדולת גיי סטריט, הידועה בנטייתה לשמאל בהקשר הישראלי-פלסטיני. שדולה זו העניקה תמיכה לכ-65 מועמדים פדרליים בבחירות הקרובות, לרבות לחברי הסנאט המכהנים שרוד בראון (דמי – אוהיו) ודיאן פיינשטיין (דמי-קליפורניה), ולמתמודד לסנאט, טים קיין (דמי-וירג'יניה).

בניגוד לכך, המרוץ לבית הנבחרים מסתמן כדרמטי פחות מאשר המרוץ לנשיאות – שבו מחזיק הנשיא אובמה רק ביתרון קל – או מהמרוץ לסנאט. בבית הנבחרים כל המושבים עומדים לבחירה, ונראה כי הרפובליקנים נוטים לשמור על הרוב שלהם. אמנם הסקר הגנרי העדכני ביותר על ההצבעה לקונגרס ("רסמוסון ריפורטס", 27 באוגוסט - 2 בספטמבר 2012) מעלה, כי הרפובליקנים מובילים רק באחוז אחד על פני הדמוקרטים במרוץ לשמירת מושביהם, אך ידוע, כי המפלגה השלטת בבית הנבחרים משיגה, על פי רוב, תוצאות טובות יותר מאשר חלקה היחסי בקולות. על פי ההערכות של הניו-יורק טיימס, ייתכן שהדמוקרטים יצטרכו להוביל ביתרון של 3 או 4 נקודות בסקר ההצבעה הגנרי – ולא רק להשיג שוויון – כדי שיהיו להם סיכויים שווים להשגת רוב בבית הנבחרים.³

הדמוקרטים יכולים עדיין לצאת נשכרים מן האפשרות שגישה שלילית כלפי הרפובליקנים המכהנים בשילוב עם כלכלה חלשה, עשויים להביא לתחלופה רבה בקונגרס. אין ספק, כי כלכלה במצב רע תפגע בוודאות בנשיא – ולנשיאים, על פי רוב, היכולת להשפיע על בוחרים להצביע עבור מועמדי מפלגותיהם גם למשרות נוספות, ובכך המועמדים "נתלים על כנף מעילו של הנשיא", לטוב ולרע. כשליש מהבוחרים המופיעים בקלפי בשנות הבחירות לנשיאות אינם לוקחים חלק פעיל בבחירות לקונגרס בשנות אמצע הכהונה של הנשיא ולא בהכרח מקדישים תשומת לב רבה למרוצים לקונגרס ונוטים להצביע על פי השייכות המפלגתית. חרף השפעת הנשיא על בחירת מועמדים, ההשפעה של הביצועים הכלכליים איננה חד-משמעית במרוצים לקונגרס שבהם ההשפעה של הממשלה והקונגרס מפולגת.⁴ נתוני העבר מעלים, כי במרוץ הנוכחי אפשר לייחס חלק מהאשמה לרפובליקנים, והמצביעים יוכלו לפצל את פתקי ההצבעה שלהם בין המועמד לנשיא למועמדים לקונגרס.

קשה לנבא השפעה של מי תהיה חזקה יותר. המספרים המדאיגים ביותר את הרפובליקנים, המכהנים כבר, במובן זה הם המספרים הנמוכים של אישורי הצעות רפובליקניות בקונגרס, הנעים סביב 12 אחוזים. אלו השתפרו רק במעט מהשפל שבו היו נתונים לאחר הדיון על תקרת החוב. (חדשות NBC/וול סטריט ג'ורנאל, 16 - 20 באוגוסט 2012). ניסיון העבר מלמד, כי מספרים אלה היוו מדד להתנהגות הבוחר: כאשר אישור ההצעות בקונגרס היה נמוך יותר, מידת התחלופה בקונגרס הייתה גבוהה יותר. אולם עדיין מוקדם להתנבא, ועדיין אין תמונה ברורה כיצד הגישה השלילית בקונגרס תשפיע במרוצי הבחירות האישיים לקונגרס.

בקצרה, הסימנים עד כה מלמדים, כי הרפובליקנים, המכהנים עדיין, שומרים על מקומם בבית הנבחרים, ועדיין אין גורם מכריע שישנה מגמה זו. בניגוד לכך, בהעדר שינוי כלשהו בסביבה הפוליטית הלאומית, השליטה בסנאט החדש מאוד לא וודאית. המרוצים חסרי ההכרעה בוירג'יניה ובאוהיו, וההתמודדות ההופכת תחרותית יותר ויותר בפלורידה – אותן שלוש המדינות שבהן ניטש הקרב שיכריע גם את השליטה בבית הלבן – יקבעו קרוב לודאי האם החלוקה בסנאט תישאר על כנה.

מנקודת המבט הישראלית, החלופה המועדפת היא פיצול השליטה בין הקונגרס לבין הבית הלבן – חרף חולשתו היחסית של הקונגרס בנושאי חוץ וביטחון. ביחס לאיראן למשל, הקונגרס יוכל להתבטא בחופשיות ולהעביר חקיקה המטילה סנקציות קשות יותר, אך הוא לא יוכל לכפות על הנשיא לפעול. יתרה מכך, אפילו הקונגרסים היחידותיים ביותר כלפי ישראל נזהרו שלא להרחיק מעבר להפגנת תמיכה ואשור החלטות חיוביות לישראל אך "נטולות שנים" ומותירות את הנשיא עם זכות המלה האחרונה.

טבלה 1. סיכום המרוץ לסנאט 2012

STATE	CANDIDATES	STATE STATUS
ARIZONA	Richard Carmona (D) Jeff Flake (R) (8/28)	Lean Republican
CALIFORNIA	Dianne Feinstein (D) Elizabeth Emken (R)	Safe Democrat
CONNECTICUT	Chris Murphy (D) Linda McMahon (R)	Tossup
DELAWARE	Thomas Carper (D) Kevin Wade (R)	Safe Democrat
FLORIDA	Bill Nelson (D) Connie Mack (R)	Lean Democrat
HAWAII	Mazie Hirono (D) Linda Lingle (R)	Lean Democrat
INDIANA	Joe Donnelly (D) Richard Mourdock (R)	Tossup
MAINE	Cynthia Dill (D) Charles Summers (R) Angus King (I)	Safe Independent
MARYLAND	Benjamin Cardin (D) Daniel Bongino (R)	Safe Democrat
MASSACHUSETTS	Elizabeth Warren (D) Scott Brown (R)	Tossup
MICHIGAN	Debbie Stabenow (D) Peter Hoekstra (R)	Tossup
MINNESOTA	Amy Klobuchar (DFL) Kurt Bills (R)	Safe Democrat
MISSISSIPPI	Albert N. Gore (D) Roger Wicker (R)	Safe Republican
MISSOURI	Claire McCaskill (D) Todd Akin (R)	Lean Democrat
MONTANA	Jon Tester (D) Dennis Rehberg (R)	Tossup
NEBRASKA	Bob Kerry (D) Deb Fischer (R)	Lean Republican
NEVADA	Shelley Berkley (D) Dean Heller (R)	Lean Republican
NEW JERSEY	Robert Menendez (D) Joe Kyrillos (R)	Lean Democrat
NEW MEXICO	Martin Heinrich (D) Heather Wilson (R)	Lean Democrat
NEW YORK	Kirsten Gillibrand (D)	Safe Democrat

	Wendy Long (R)	
NORTH DAKOTA	Heidi Heitkamp (D) Rick Berg (R)	Tossup
OHIO	Sherrod Brown (D) Josh Mandel (R)	Tossup Tie (polling history suggests small Democratic edge)
PENNSYLVANIA	Robert Casey (D) Tom Smith (R)	Lean Democrat
RHODE ISLAND	Sheldon Whitehouse (D) Barry Hinckley (R)	Safe Democrat
TENNESSEE	Mark Clayton (D) Bob Corker (R)	Safe Republican
TEXAS	Paul Sadler (D) Ted Cruz (R)	Safe Republican
UTAH	Scott Howell (D) Orrin Hatch (R)	Safe Republican
VERMONT	Bernard Sanders (I, D) John MacGovern (R)	Safe Democrat
VIRGINIA	Timothy Kaine (D) George Allen (R)	Tossup Tie (polling history suggests slight Democratic edge)
WASHINGTON	Maria Cantwell (D) Michael Baumgartner (R)	Lean Democrat
WEST VIRGINIA	Joe Manchin (D) John Raese (R)	Lean Democrat
WISCONSIN	Tammy Baldwin (D) Tommy Thompson (R)	Lean Republican
WYOMING	Tim Chestnut (D) John Barrasso (R)	Safe Republican

מקור: RealClearPolitics – הקרב על דירוגי הסנאט (נבדק ב-9 בספטמבר 2012).

¹ *New York Times*, FiveThirtyEight, August 15, 2012; *POLITICO* September 9, 2012.

² "Can Heather Wilson Pick Up a Senate Seat in New Mexico?" *Washington Post*, April 19, 2012.

³ "G.O.P. House Majority at Risk," *New York Times*, August 12, 2011.

⁴ "A Bad Economy Could Harm House Republicans," *New York Times*, July 15, 2011.